

5) Allah'ın Kullarını Kontrol ve Denetimi

Bu bölümdeki beş ayet ve dokuz hadisten Allah'ın kullarını devamlı görüp gözetmekte olduğunu, nerede olursak olalım Allah'ın bizlerle beraber olduğunu, yerde ve gökte hiç birşeyin Allah'a gizli kalmayacağını her an Rabbimizin bizleri denetlemekte olduğunu, gözlerin sinsî bakışlarını ve kalplerin gizlediğini Allah'ın bildiğini, iman, islâm ve ihsan kelimelerinin tariflerini ve kıyametin alametlerinin neler olduğunu, her an Allah'a karşı sorumluluk bilinci üzere olunması gerektiğini, bir kötülüğün arkasından hemen iyilik yapılırsa o iyiliğin o kötülüğü silip süpürmüş olacağını, Allah rızasının her işin önünde tutulması gerektiğini, Allah dilerse insanların insanlara zararının dokunabileceğini, değilse hiç bir kimsenin zarar verme gücünün olmadığını, zaferin sabırla, sevincin üzüntüyle, kolaylığın zorlukla beraber olduğunu, Allah kullarının günah işlemesini istemediğini, her türlü nimetin Allah tarafından imtihan için verildiğini, Allah'ın kullarını denetiminin devamlı olduğunu, (ala tenli, kel, kör hikayesini) akıllı kişinin nefesine hakim olup ölüm sonrası için çalıştığını, aciz kişinin ise nefesine uyup kurtuluşu için Allah'tan dileklerde bulunup hayal kurduğunu, kişinin iyi müslüman olmasının kendisini ilgilendirmeyen şeylerden uzak durmasıyla mümkün olabileceğini ve kişiye hanımını niçin dövdüğünün sorulmayacağını öğreneceğiz. [1]

“O ki, gece namazına kalktığın zaman, seni görüyor. O'nun huzurunda saygıyla, yere kapananlar arasında yer aldığını da görmektedir.” (Şuarâ: 26/218-219)

“Nerede olursanız olun, O sizinle beraberdir.” (Hadîd: 57/4)

“Göklerde ve yerde hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz.” (Âl-i İmrân: 3/5)

“Çünkü Rabbin her zaman gözetleyip durmaktadır.” (Fecr: 89/14)

“Çünkü Allah art niyetli bakışların ve kalplerin gizlediği düşüncenin farkındadır.” (Mü'min: 40/19)

61. Ömer İbnü'l-Hattâb *radiyallahu anh* şöyle dedi:

Bir gün Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in huzurunda bulunduğumuz sırada, elbisesi beyaz mı beyaz, saçları siyah mı siyah, yoldan gelmiş bir hali olmayan ve içimizden kimsenin tanımadığı bir adam çıkageldi. Peygamber'in yanına sokuldu, önüne oturdu, dizlerini Peygamber'in dizlerine dayadı, ellerini (kendi) dizlerinin üstüne koydu ve:

– Ey Muhammed, bana İslâm'ı anlat! dedi.

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

– “İslâm, Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın resûlü olduğuna şehâdet etmen, namazı dosdoğru kılman, zekâtı (tastamam) vermen, ramazan orucunu (eksiksiz) tutman, yoluna güç yetirebilersen Kâbe'yi ziyaret (hac) etmendir” buyurdu.

Adam:

– Doğru söyledin dedi. Onun hem sorup hem de tasdik etmesi tuhafımıza gitti. Adam:

– Şimdi de imanı anlat bana, dedi. Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

– “Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe inanmandır. Yine kadere, hayrına ve şerrine iman etmendir” buyurdu.

Adam tekrar:

– Doğru söyledin, diye tasdik etti ve:

– Peki ihsan nedir, onu da anlat, dedi. Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

– “İhsan, Allah'a onu görüyormuşsun gibi kulluk etmendir. Sen onu görmüyorsan da O seni mutlaka görüyor” buyurdu.

Adam yine:

– Doğru söyledin dedi, sonra da:

– Kıyâmet ne zaman kopacak? diye sordu.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*:

– “Kendisine soru yöneltilen, bu konuda sorandan daha bilgili değildir” cevabını verdi.

Adam:

– O halde alâmetlerini söyle, dedi.

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

– “Annelerin, kendilerine câriye muamelesi yapacak çocuklar doğurması, yalın ayak, başı kabak, çıplak koyun çobanlarının, yüksek ve mükemmel binalarda birbirleriyle yarışmalarıdır ” buyurdu.

Adam, (sessizce) çekip gitti. Ben bir süre öylece kalakaldım. Daha sonra Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*:

– “Ey Ömer, soru soran kişi kimdi, biliyor musun?” buyurdu. Ben:

– Allah ve Resûlü bilir, dedim.

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

– “O Cebrâil'di, size dininizi öğretmeye geldi” buyurdu. [2]

* İman, İslâm, ihsan ve kıyamet denilen dinimizin dört direğinden bahseden bu hadîsi şerîfin “cariyenin hanım efendisini doğurması” cümlesi günümüzde çok görülen olaylardandır. Anne ve babaya koca herif ve koca karı ifadeleri; ahlakî yapıdaki bu çöküşün görüntüleridir. Ekonomik yapıda da yine çöküş devam etmekte olup bunun da görüntüsü lüks ve refah o kadar artacak ki; dünün fakirleri geçmişlerine bakmaksızın bina yapımında yarışa gireceklerdir. Günümüzde bunun da örneklerini memleketin her köşesinde görmek mümkündür. [3]

62. Ebû Zer Cündeb İbni Cünâde ve Ebû Abdurrahman Muâz İbni Cebel *radiyallahu anhümâ*'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Nerede ve nasıl olursan ol, Allah'dan kork. Kötülük işlersen, hemen arkasından iyilik yap ki, o kötülüğü silip süpürsün. İnsanlarla güzel geçin!"^[4]

* Toplumun hangi kesiminden olursa olsun kişi daima okuyup dinini öğrenmek durumunda olmalıdır. Yapacağı hataları öğrendiği iyiliklerle tamir etmeye çalışmalıdır. ^[5]

63. Abdullah İbni Abbas *radıyallahu anhümâ*'dan nakledildiğine göre şöyle demiştir:

Bir gün Hz. Peygamber'in terkinde bulunuyordum. Bana:

"Yavrucuğum, sana bazı kaideler öğreteyim" dedi ve şöyle buyurdu: "Allah'ın buyruklarını gözet ki, Allah da seni gözetip korusun. Allah'ın (rızasını) her işte önde tut, Allah'ı önünde bulursun. Bir şey isteyeceksen Allah'tan iste. Yardım dileyeceksen, Allah'tan dile! Ve bil ki, bütün bir ümmet toplanıp sana fayda temin etmeye çalışsalar, ancak Allah'ın senin için takdir ettiği faydayı temin edebilirler. Yine eğer bütün ümmet, sana zarar vermeye kalksalar, ancak Allah'ın senin hakkında takdir ettiği zararı verebilirler. Çünkü artık kaderi yazan kalem yazmaz olmuş, yazuları değiştiremeyecek şekilde kesinleşmiştir. (Bundan sonra takdirde herhangi bir değişiklik söz konusu değildir.)"^[6]

v Tirmizî dışında bir rivayette de^[7] şöyle buyurulmaktadır:

"Allah'ın emir ve yasaklarını gözet, O'nu önünde bulursun. Bolluk içindeyken (emirlerine bağlı kalmakla) sen Allah'ı tanı ki O da darlığa düşünce (kurtarmak suretiyle) seni tanısin. Bil ki senin hakkında yazılmamış olan şey başına gelmez. Sana takdir edilen de seni atlayıp (başkalarına) gitmez. Bil ki zafer sabırla, sevinç üzüntüyle, kolaylık da zorlukla birliktedir."

64. Enes İbni Mâlik *radıyallahu anh* şöyle dedi:

"Siz kul kadar bile önemsemediğiniz birtakım işler yapıyorsunuz ki, biz onları, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* zamanında helâk edici büyük hatalardan sayardık."^[8]

* Dinin geldiği ilk dönemlerde insanlar Allah'a kulluk için olanca gayretlerini sarfederler, hatta en küçük günahları bile helak edici suçlar olarak kabul edip sakınırlardı. Zamanla toplumlar tarafından önem verilmeyip küçüklerin yanısıra büyük günahların da serbestçe işleneceği günler gelip geçmiştir. Zamanımızda bunların sayısı ve çeşidi sayılamayacak kadar çoktur. ^[9]

65. Ebû Hureyre (r.a)'den rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah kulları hakkında gayret gösterir. Allah'ın gayreti haram kıldığı şeyleri insanların işlemelerine karşı olmasındır."^[10]

66. Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre kendisi, Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

"İsrâil oğulları arasında biri ala tenli (abraş), biri kel, biri de kör üç kişi vardı. Allah Teâlâ onları sınamak istedi ve kendilerine bir melek gönderdi.

Melek ala tenliye geldi:

– En çok istediğin şey nedir? dedi. Ala tenli:

– Güzel (bir) renk, güzel (bir) ten ve insanların iğrendiği şu halin benden giderilmesi, dedi. Melek onu sıvazladı ve ala tenlilik gitti, rengi güzelleşti. Melek bu defa:

– En çok sahip olmak istediğin mal nedir? dedi. Adam:

– Deve (yahut da sığır)dır, dedi. Ona on aylık gebe bir deve verildi. Melek:

– Allah sana bu deveyi bereketli kılsın! diye dua etti.

Sonra kele gelerek:

– En çok istediğin şey nedir? dedi. Kel:

– Güzel (bir) saç ve insanları benden uzaklaştıran şu kelliğin giderilmesi dedi. Melek onu sıvazladı, kelliği kayboldu. Kendisine gür ve güzel (bir) saç verildi. Melek sordu:

– En çok sahip olmak istediğin mal nedir? Adam:

– Sığır... dedi. Ona da gebe bir inek verildi. Melek:

– Allah sana bunu bereketli kılsın! diye dua ettikten sonra körün yanına geldi ve :

– En çok istediğin şey nedir? dedi. Kör:

– Allah'ın gözlerimi iâde etmesini ve insanları görmeyi çok istiyorum, dedi. Melek (onun gözlerini) sıvazladı. Allah onun gözlerini iâde etti. Bu defa Melek:

– En çok sahip olmak istediğin şey nedir? dedi. O da:

– Koyun... dedi. Bunun üzerine ona döl veren bir gebe koyun verildi.

Deve ve sığır yavruladı, koyun kuzuladı. Neticede birinin vâdi dolusu develeri, diğerinin vâdi dolusu sığırları, ötekinin de bir vâdi dolusu koyun sürüsü oldu.

Daha sonra melek ala tenliye, eski kılığında geldi ve:

– Fakirim, yoluma devam edecek imkânım yok. Gitmek istediğim yere önce Allah sonra senin yardımın sâyesinde ulaşabilirim. Rengini ve cildini güzelleştiren Allah aşkına senden yolculuğumu tamamlayabileceğim bir deve istiyorum, dedi.

Adam:

– Mal verilecek yer çok, dedi. Melek:

– Ben seni tanıyor gibiyim. Sen insanların kendisinden iğrendikleri, fakirken Allah'ın zengin ettiği abraş değil misin? dedi. Adam:

– Bana bu mal atalarımın miras kaldı, dedi. Melek:

– Eğer yalan söylüyorsan, Allah seni eski haline çevirsin, dedi.

Sonra melek, eski kılığına girip kelin yanına geldi. Ona da abraşa söylediklerini söyledi. Kel de abraş gibi cevap verdi. Melek ona da:

– Yalan söylüyorsan, Allah seni eski haline çevirsin! dedi.

Körün kılığına girip bu defa da onun yanına gitti ve:

– Fakir ve yolcuym. Yoluma devam edecek imkânım kalmadı. Bugün önce Allah'ın sonra senin sâyende yoluma devam edebileceğim. Sana gözlerini geri veren Allah aşkına senden bir koyun istiyorum ki, onunla yoluma devam edebileyim, dedi. Bunun üzerine (eski) kör:

– Ben gerçekten kördüm. Allah gözlerimi iâde etti. İsteddiğini al, istediğini bırak. Allah'a yemin ederim ki, bugün alacağın hiçbir şeyde sana zorluk çıkarmayacağım, dedi. Melek:

– Malın senin olsun. Bu sizin için bir imtihandı. Allah senden razı oldu, arkadaşlarına gazap etti, cevabını verdi (ve oradan ayrıldı).^[11]

* İnfakla alakalı 291, 298 numaralı hadislerin yanısıra Allah rızası için infak hakkında şu ayetlere bakılabilir: Bakara: 2/195, 261, 262, 264, 265, 272, 274; Âl-i İmrân: 3/92, 117; Enfâl: 8/60; Tevbe: 9/98, 99; Ra'd: 13/22; Furkân: 25/67; Secde: 32/16; Sebe': 34/39; Hadîd: 57/10. ^[12]

67. Ebû Ya'lâ Şeddâd İbni Evs *radiyallahu anh'* den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: *"Akıllı kişi, nefisine hâkim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Âciz kişi de, nefisini duygularına tâbi kılan ve Allah'tan dileklerde bulunup duran (bunu yeterli gören) dır"*^[13]

* Bu hadîs-i şerîfe göre akıllı kişi böyle tarif edilirken bu günün insanı akıllı diye kulluktan uzaklaşıp dünyaya ve dünyalıklara saplanıp kalan kişileri tanıyor. Dünyayı ve ahireti değerlendirirken değer ölçümüz vahiy ve inandığımız peygamber olmalıdır. Değilse şeytan, nefis, diğer insanlar, materyalizm, kapitalizm değer ölçümüz olursa Allah korusun doğru yoldan ve İslâm'dan sapabiliriz. Bu dünya ahiretin tarlasıdır. Burada ne eksek orada onu biçeceğiz. Ahirette cennetin veya cehennemın kazanılması ile alakalı olarak şu ayetlere bakılabilir: Âl-i İmrân: 3/182; Hacc: 22/10; Haşr: 59/18; Müzzemmil: 73/20; Kıyâme: 75/13; Nebe': 78/40; İnfîtâr 82/5; Fecr: 89/24. Ayrıca Siyer, İslâm Tarihi ve Hayatü's Sahâbe gibi kitaplardan Peygamber (s.a.v) ve O'nun asrında yaşayan örnek şahsiyetlerin ahiretle alakalı çaba ve gayretlerini de okuyup onlara benzemeye çalışmalıyız ki, gerçek akıllı insan olabilelim, âciz ve zayıf kimselerden olmayalım.

Âciz ve zayıf yani nefisine uyup ahiretteki cenneti kaybedenlerden olmamak için Nisâ: 4/120; Hıcr: 15/49, 50; Fussilet: 41/23; İnfîtâr: 82/6-8 ayetlerini okuyup, anlayıp, uygulamak gerekir. Herhangi bir çabada bulunmaksızın kuru ümit ve hayallerle Allah'tan birşeyler beklemek çok anlamsız ve uygun olmayan bir davranıştır. ^[14]

68. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'* den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kendisini (doğrudan) ilgilendirmeyen şeyi terketmesi, kişinin iyi müslüman oluşundandır."^[15]

* İnsanı doğrudan ilgilendirmeyen lüzumsuz, gereksiz, sevap kazandırmayan, günah kazandıran tüm işlere mâlâyânî denir. Müslümanın böyle şeyleri terketmesi gafil olmadığına ve uyanık olduğuna işarettir. Lüzumsuz şeylerle meşgul olan insan lüzumlu olanları terkeder, Allah'a kulluktan uzaklaşır, ibadetleri yapmaz hale gelir. Günde sekiz on saat televizyon, bilgisayar ve internet başında oturarak vakitlerini öldürenler bunun en güzel örneği olabilir. Lüzumlu lüzumsuz herşeyin bol miktarda bulunduğu zamanımızda lüzumsuzları terkedip lazım olan işlerle meşgul olmak olgun iman sahibi olmakla mümkündür. ^[16]

69. Ömer *radiyallahu anh'* den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kişiye, hanımını neden dövdüğü sorulmaz!"^[17]

* Mahremiyeti olan aile müessesesi teftiş ve kontrole müsait değildir. Aile içindekiler kendileri bu sorunlarını başkalarına açmadıkları sürece başkalarının müdahale hakkı yoktur. Aile mahremiyeti dışında haksızlık ve zulümle meydana gelen dövmeler hukuku ilgilendirdiğinden gerekli makamlarca soruşturma yapılıp mahkeme edilebilir. ^[18]

[1] Abdullah Parhyan, Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi: 29.

[2] Müslim, İmân 1, 5. Ayrıca bk. Buhârî, İmân 37; Tirmizî İmân 4; Ebû Dâvûd, Sünnet 16; Nesâî, Mevâkît 6; İbni Mâce, Mukaddime, 9.

[3] Abdullah Parhyan, Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi: 30.

[4] Tirmizî, Birr 55.

[5] Abdullah Parhyan, Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi: 30.

[6] Tirmizî, Kıyâmet 59.

[7] Ahmed İbni Hanbel, *Müsned*, I, 307.

[8] Buhârî, Rikak 32.

[9] Abdullah Parhyan, Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi: 31.

[10] Buhârî, Nikah 107; Müslim, Tevbe 36.

Bu hadis 1808 numarada tekrar gelecek, gerekli açıklama orada verilecektir.

[11] Buhârî, Enbiyâ 51; Müslim, Zühd 10.

- [12] Abdullah Parlıyan, Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi: 32.
- [13] Tirmizî, Kıyâmet 25. Ayrıca bk. İbni Mace, Zühd 31.
- [14] Abdullah Parlıyan, Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi: 32.
- [15] Tirmizî, Zühd 11. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 12.
- [16] Abdullah Parlıyan, Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi: 33.
- [17] Ebû Dâvûd, Nikâh 42. Ayrıca bk. İbni Mace, Nikâh 51.
- [18] Abdullah Parlıyan, Açıklamalı Tam Riyazu's-Salihin Tercümesi: 33.